

HRVATSKA RIEČ

Redplatna cijena: na godinu K. 12 — Za pò godine K. 6 — Za Šibenik na godinu donošanjem u kuću K. 12. — Za Inozemstvo na godinu K. 12 suviše poštarski trošak. — Pojedini br. 10 para. — Plativo i utuživo u Šibeniku.

Izlazi sriedom i subotom

Uredništvo, uprava i Tiskara lista nalazi se u ulici Bazilike sv. Jakova. — Oglasi, priobćena pisma i zahvale tiskaju se po 30 para petit redak ili po pogodbi. — Ne frankirana pisma ne primaju se. — Rukopisi se ne vraćaju.

Na čemu smo.

Borba između Hrvata i Magjara traje u današnjem obliku već oko osamdeset godina. Kad većom kad manjom srećom Hrvati su častno odoljevali, dok se god. 68 između njih i Magjara nisu tobože trajno uredili odnošaji nagodbom. Nego da je ta uredba bila samo časovita, dokaziva okolnost da je prvi nagodbeni ban morao pasti skoro na isti način kao evo i njegov sin. I tada su u izborima izneli pobjedu protivnici odnošnjih odnošaja, pak su svalili bana i vladu ter nagodbu promienili, revidirali. Došli su po tom drugi opet na vladu, koji su navieštali mir, red i zakon. Došao napokon Khuen koji je skućio pod sobom može se reći cilu današnju Hrvatsku izmrenu od tolikih prošlih borba.

Hrvatska je trpila i odmarala se, dok nije napokon sama svojim silam zbacila sa sebe i tog silnika. Kušali su onda Magjari sa drugim svojim slugam u Hrvatskoj, ali nije išlo, jer su i sami bili u velikoj nevolji prema Austriji. Hrvatska neprijateljski prema njima razpoložena bila im je od velike pogibelji, isto kao što Hrvatskoj nije išlo u račun da Ugarska bude posve upokorena.

U to doba i Magjari i Hrvati su došli na misao da bi mogli zajednički podpomagati se, e da lašnje izviještje svoja prava od Austrije usvojen.

Ova misao zajedničke pomoći jest ono što je skupilo riečku resoluciju. Na tu misao zajedničke pomoći, ravnopravnog saveza došlo je mnogo Hrvata još mnogo prije riečke resolucije, a to su bili uprav stariji pravaši, kako se iz starijih i novijih spisa stranke prava može uvijek osokozati.

Dakle riečka resolucija nije ništa nova, nego u koliko, su za njom sledile pogreške, koje pravaši ne bi bili počinili da su vodili stvar.

Prva pogreška je bila što su Hrvati sve davali a ništa nisu primili; druga je bila što Hrvati nisu došli do formalnog ugovora; treća je pogreška bila što su očekivali praveditno i počesto djelovanje od Magjara kad su se ovi već odecapali vlade i vlasti.

Cielo djelovanje hrvatskih predstavnika od vremena riečke resolucije do vlade Kossuth-Wekerle nije bilo nego niz pogrešaka i ponižavanja, a to stoga što su u samom početku pogrešili. Natrag se nije moglo a napried se nije dopuštalo. Magjari su bili izigrali Hrvate. A jer su se Hrvati previše podavali milosti Magjara, ovi su imili da mogu činiti što hoće, tim više što su imali u rukama izjavu kakva je deklaracija u Pešti.

Nego u tomu su se Magjari prevarili, pa su se za željeznjčkom pragmatikom posjekli. Hrvati su tek sada uvidili da im je sa bahatim Magjarom dieliti megdan, a ne sa vitežkim saveznikom. I kad bi bili htjeli popustiti nu nisu mogli.

Sledila je ona duga parlamentarna borba u Pešti, koju su hrvatski delegati liepo vodili ali u stvari nisu uspjeha imali, jer je pragmatika i nagodba bila primljena, makar i protuparlamentarno, makar i silom.

Kossuth i Wekerle osokoleni tim silovitim uspjehom htjeli su prenieti borbu na hrvatsko tlo. Imenovali su Rakodzaya banom, a onda i Raucha.

Prevarili su se, jer, ako za išta, narod hrvatski nije za to da služi Magjaru. U Hrvatskoj magjarsko je gospodstvo omraženno bilo uvijek i nikad ne će imati uspjeha.

To se najsajjnije pokazalo na izborima. Narod je na svojem tlu održao podpunu pobjedu. Nijedna sila nije mogla učiniti da koji sluga magjarski izadje zastupnikom.

Kako je do toga došlo: je li naime tako pobedio utplivom vlade ili ne suviše je razpredati, jer kad vlada nije mogla sebi pomoći, kako da pomaže drugom? Naravnija je tvrdnja, da je narod u ovim izborima pokazao odvratnost svoju proti svemu što niirše magjarskim i magjarskinom. Narod je hito zasjeđočiti svoju nezavisnost, svoju ljubav i privrženost slobodi svojoj.

Uspjeh je izbora baš u tomu što narod ne će magjarstva t. j. ne će nagodbenjaštva, ne će nagodbe, ne će, drugim riečima, nego svoju samostalnost.

To je pravoriek naroda, koji se vidi i u okolnosti da je izabrao većinu sve samih pravaša. Ovaj pravoriek naroda je logična posljedica dogadjaja, a ne kakovog pakta ili kakove resolucije.

Hrvati pružaju pomoćnicu ruku Magjarima nisu u ničemu uspjeli. Hrvati boreć se u Pešti proti proti Magjarima ne mogu takodjer u ničemu uspjeti, nego moraju veoma jaćem broju podleći. A da nebi u buduće mogli ni zanovetati u Pešti već se Magjari brigaju promjenom poslovnog reda, tako da je za buduće izključena svaka mogućnost i pokušaja borbe u Pešti. Hrvatima treba dakle ili slepio pokoravati se većini Magjara ili boriti se kako je jedino moguće proti njima.

Narod je dokazao zadnjim izborima da je za borbu i da se ta borba može i mora voditi na hrvatskom tlu. Da je u Pešti svaka borba suviše, to su dokazali prošli dogadjaji, a promjenom poslovnog reda to je i za budućnost izvan svake dvojbe.

Ne ostaje dakle nego da izabranički narodni poslušaju pravoriek naroda, jer boreć se u svojoj kući oni imaju i za buduće oslon koji je jaći od svih vlastodržaca.

Između izabranika narodnih ima 48 pravaša, dakle ljudi koji po svojem programu ne priznavaju današnje nagodbe sa Ugarskom. Između ostalih 40 zastupnika ima ogromna većina, ako ne svi, koje je narod izabrao samo za to jer su mu obećavali osokobjenje od magjarskog izrabljivanja.

Svi ti dužni su raditi za svoj program odnosno za ono što su narodu obećali. Polazeć u Peštu oni za svoj program ne mogu raditi, ne mogu odgovoriti mandatu koji su od naroda primili. Neostaje dakle nego ili odavzati se svojoj dužnosti, svojem primljenom zadatku ili zahvaliti se na preuzetim dužnostima. Ili to ili iznevjertiti se programu i rieći zadanom.

Da će se zastupnici naroda držati zadane rieći i svog programa, o tomu se ne može sumljati, pak za to i očekivamo, da će oni borbu onako voditi kako narod hoće. Za to je očekivati da će se stranke u saboru, koji se ima sastati 12. ovoga, ponieti kako zahtjeva ozbiljnost časa i da će odgovoriti posve očekivanju naroda.

Prvi uvjet da narodno zastupstvo izpuni svoje dužnosti kako se dolikuje zastupstvu išlom iz borbe proti magjarskim vlastodržcima, jest da se pred njima ne sagibilje, nego da im kao pobjeditelj pobjedjenomu stavi svoje zahtjeve, koji ne mogu više biti ni oni riečke resolucije ni oni peštanske deklaracije: zahtjevi današnjega zastupstva mogu biti samo oni sadržani u programu stranke prava.

U današnjem zastupstvu taj program ima većinu. Većina neka i preuzme djelovanje koje joj dolikuje. Stranka prava neka bude jedna i jedinstvena, a oni u koje narod ne može imati pouzdanja, neka se odaleće ili neka ih drugovi iz svoje sredine odaleće.

To zahtjeva stvar koja valja da je svima sveta. Stvar koja ne smije biti osobna ni stranačka više, jer je došao čas, kad pravaši nisu samo tu da čuvaju ideale, nego da svoju misao u djelo provedu. Ljudi koji imaju biti na čelu ovakovom poslu moraju biti iznad svake sumnje, i za to radi osobe nesmije se uništiti djelovanje ciele jedne velike stranke, ciele naroda: stranka prava mora u ovim težkim časovima za narod da gleda zadatak koji joj je namijenjen, a ne osobe.

Ne bude li stranka prava izvršila svoju dužnost, onda se vraćamo u doba kad je narod pred 38 godina izvojevao skoro isto ovako slavnu pobjedu na izborima, ali bez ikakvog trajnog uspjeha, jer su ljudi promienili ljude na vladi, ali nisu sustav. A hrvatskom narodu treba srušiti ne samo stanovite ljude, nego i ciele današnji sustav, koji vlada nad njim.

Trgovina u Šibeniku za vrijeme mletačkog gospodstva.

U 18. stoljeću cvala je u Šibeniku znamenita trgovina sa višnjama. S početka izvezio se ovaj proizvod isključivo u Zadar, i to za pravljenje rožulina, ali u isto vrijeme opaža se da se i u Šibeniku počimaju otvarati destilacije toga likera. Višnja je dolazila ponajviše iz Vodica, Zlarina, Tiesnoga i Prvića.

Šibenik bijaše takodjer znamenito tržište za svakovrsne žitarice, zatim za voće, vosak, vunu i katran, koji su svi proizvodi dolazili ponajviše iz Hrvatske i Turske, razumjevajuć ovamo, dakako, u prvom redu Herceg-Bosnu.

Kronika nam bilježi, da su „Turci“, koji su dolazili u Šibenik trgovati, morali plaćati posebne daće. Kako su trgovački odnošaji između Šibenika te Hrvatske i Turske bili veoma živahni i znameniti, izašle su godine 1640. posebne ustanove, koje su normirale trgovački promet. U Sabalićevoj knjizi spomenuta je od tih ustanova samo ona, prema kojoj je Šibeničanima bilo dozvoljeno da Turcima i Hrvatima mogu davati sol u zamjenu za žitarice.

Davno prije, no što se je mletački lav bio nadkriolio nad Dalmacijom, bavili su se žitelji Zlarina i Žirija izdašno lovom korajla. Koliko je ovaj strastovni obrt važan radi sebe sama, toliko je zanimiv poradi čestih i dugotrajnih spleteka i prepiraka, koje su se oko njega plele. Naši su ribari ostajali pri tom uvijek više ili manje kratkih rukava, jer je republika pogodavala svakomu više, nego njima.

Ribari sami imali su od korajla najmanju korist, a pretreći najveću. Posao bijaše ipak unosan, a to je Sicilijancima i Napolitancima delo povoda, da sami u našim vodama počnu vaditi korajli. Naši otočani prituže se radi toga iz svete republike, uz navod, da im taj lov uništava lov na srdele. Mletci odgovore na tužbu tako, da su god 1622 jednom Genovezu podieli dozvolu da vadi korajl uzduž obale Hrvatske. Naši ribari sa gradskom obćinom šibenskom na čelu dižu opet prosvjed, a republika odgovara 1647. dajući koncesiju i drugom Genovezu. Međutim ustanovi malo vieće u Mletcima uvjete za lov korajla, i to ovako: Sva lovina korajla mora se donositi u Mletke, državi pripada desetina, poduzetnik lova na korajl ima položiti 1500 dukata jamčevine. God. 1684 izcrpljivala su korajl tri poduzetnika: dva Napolitancina i jedan Šibenčan. Posao se za svu trojicu razvijao unosno i mirno. God. 1716. bukne opet svadja radi korajla, i to sada između Krapnja i Korčule, jer da je potonja tobože smetana u lovu na srdele. Na to proglasi republika lov na korajl slobodnim obrtom.

God. 1760. organizuje G. B. Galbiani taj posao na širokoj osnovi, koju kasnije nastavljuje njegova dva sina uortučivši se sa jednim mletačkim tvorničarom porculana. U Mletcima postojala je jedna posebna tvornica korajla, koja je skoro sav sirovi materijal dobivala iz Šibenika i Hrvatske. Iz jednog izvještaja od god 1778. razabire se, da je središte lova na korajle bio otok Žuri s okolicom od šest milja.

Da je Šibenik bio veoma važna prometna točka, svjedoči okolnost, što su karavane, koje su u ovo vrijeme posredovale prevoz robe, morale u Šibeniku pristajati. Na ovaj se je način u velike alimentalna domaća trgovina, a i mnogi obrti, te su se prigodom zastajanja takovih karavana, koje nošahu sobom svakojakih proizvoda, odmatali znatni kupoprodajni poslovi. Pošto je grad od ovih karavana, odnosno tranzitne trgovine crpio znatne koristi, davao bi istima, kad bi dalje kretale, iz razloga sigurnosti, jaku pratnju pandura do Skradina.

Svi važniji gradovi mletačke Dalmacije imali su pravo, da kuju vlastiti novac, no većinom samo jednu jedinu vrst sitniša poradi olakhoćenja platežnog prometa sa seoskim pućanstvom. Među tim povlaštenim gradovima nalazimo i Šibenik, koji je imao svoj novac pod nazivom „obol“. Na licu nosio je šibenski novac sliku sv. Marka, a na naličju lik sv. Mihovila, gradskog zaštitnika.

Novac se taj kovao u Mletcima te je sličio zadarskim „bagattini“-ma. Narod je naš prihvatilo očito posljednji naziv za šibenski novac te je rieć „bagattin“ preobukao u hrvatsko ruho sa „bakatun“. Ovo je pako bio naziv za komade austrijskog bakrenog novca od 4 novč. koji su osamdesetih godina povučeni iz prometa, nu ime se njegovo u narodu pifjetno i danas još čuva U ostalom napisao je prof. V. Miagostović u svom kalendaru od god. 1895 posebnu razpravu o šibenskom „bakatunu“.

I time završavamo ovaj duševni izlet u davnu prošlost Šibenika, s uvjerenjem, da ga vredni čitatelji nisu požalili.

P. Paskievic-Čikara.

„Zadrugar“.

Ovo je naslov listu, što je počeo kao mjesecnjak izlaziti u Splitu pod uredništvom Don Frana Ivaniševića, a kao organ „Saveza“ Dalmatinskog zadrugarstva. Moramo iskreno priznati, da se ovom novom drugu veselimo. Našem zadrugarstvu, i ako je g. Vrsalović kroz stupce „Poljodjelskog Vjestnika“ i „Gospodarstva“ podavao uputa o zadrugarstvu i ako je napisao i osobitu knjigu za to, to ipak nije bilo dosta jer je našim zadrugama manjkalo samostalno glasilu, koje će, kako dobro opaža uredništvo, narod uzgojiti, „da živi o krvavom trudu, razboritoj štednji, tvrdom poštenju, ćudorednom kršćanskom ponašanju. Ovo su velike glavnice, koje nam treba podržavati u narodu i koje nikada ne ginu.“

Kao što je i naravno, glavni suradnici ovog lista uz urednika jesu činovnici „Saveza“ a u prvom redu g. g. Vrsalović i Antičević te smo više nego uvjereni, da će list biti pun zdrava gradiva, kako što je evo na rastid i prvi broj. Iz zapisnika sjednice upravnog vieća, držane dne 14. siječnja t. g. razabire se, da je čisti dobitak poslovanja bio od 7463: 33 K što je posve utješljivo i što u nas uljeva opravdane nade, da će u posve kratki niz godina „Savez“ imati jaku svoju pričuvenu glavnicu, koju će moći posve koristno upotrebljavati.

Središnji odbor „Saveza“ odustao je za sada od namisli da osnuje poslovnicu za nabavu i prodaju gospodarskih potrebština, jer kako je posve umjestno opazio g. Mikaičić, nek se o ovoj točki ne razpravljaj, jer buduć pitanje od velike važnosti neka ga se dobro prouči. I zbilja ako bi „Savez“ nakanio na neki način današnju poslovnicu u Zadru prenieti u Split, to ne bi bilo podnišno umjestno. Poljodjelska poslovnica mora da stoji uz bok krajkrajnom poljodjelskom vieću, ona je njegova desna ruka, oko koje mora da razvije svoju djelatnost, a „Savez“ mjesto ovoga neka radje nastoji oko ustrojenja i uredjenja konsumnih zadruga i nek sve te sveđe pod svoje krilo, baveći se kumulativnom nabavom onog materijala i onih potrebština, koje su njima nužne. Za bolje postignuće ove svrhe „Savez“ bi morao držati tečajevu za konsumne zadruge, kao što ih pohvalno drži i za seoske blagajne, a bilo bi dostojno hvale i preporuke, kad bi svake godine opredielio po dvie male pripomoći onima, koji bi žellili propuтовati one zemlje, u kojima zadrugarstvo razvija svoju korisnu djelatnost.

Nadamo se da će se ovo izvesti u koliko je ministarstvo doznačilo „Savezu“ sledieće svote. a) 10.000 kruna u ime druge polovice državne pripomoći od 20.000 k. udjeljenih „Savezu“ prošle godine;

b) 6000 kr. u ime pripomoći za upravne troškove za g. 1907.

c) 6000 K u ime pripomoći za namještaj vrstnog poslovođje za g. 1908.

d) 500 K pripomoći za putni trošak članu središnjeg odbora „Saveza“ Don J. Bervaldu za naučno putovanje.

Osim ovih pripomoći ministarstvo poljodjelstvo odredilo je „Savezu“ još i ove pripomoći:

1. Pripomoć od najvećeg iznosa od 1000 K u svrhu priredjivanja tečajeva za vrstne poslovođje pojedinih zadruga.

2. Pripomoć do najvećeg iznosa od 1500 K za izdavanje zadrugož glasila;
3. 6000 K pripomoć za upravne troškove za g. 1908.

Kako se vidi iz ovoga i ako vlada nije bila Bog zna kako širokih rukava, ono je dala bar toliko koliko traži najveća nužda, da "Savez" bude mogao redovito poslovati i namirivati najpotrebitije troškove, koji su, valja priznati, dosta čedni.

Umjestan je predlog što ga je iznio Ivnanišević i koji je bio primljen, t. j. da se ne udijeli zajam nijednoj zadrugi, koju nije pregledao član predsjedništva, upravnog vijeća ili činovnik, kao oadslanik "Saveza".

Da pako ovaj predlog bude uspješno izveden i sa manjim troškovima mi smo mnenja, da se u upravno vijeće "Saveza" ili u predložitelno imenuje i koji član iz sjeverne i južne Dalmacije, jer u koliko nam se čini svi su danas ponajviše iz srednje Dalmacije, a poglavito iz Splita.

Mi želimo "Zadrugaru" i "Savezu" najbolju sreću. Cvaio i napredovao! Osnovao zadruge u svim onim mjestima, gdje ih do sada nema!
V. B.

Bezoprežno pečenje rakije za domaću potrebu.

Ako je za bezoprežno pečenje bilo dozvoljeno više razdobja, ova specijalna prijava mora se prikazati prije početka pečenja dotično ukomljenja u svakom pojedini razdobju.

U prijavi moraju se naznačiti:
1. dan i sat
a) za brašnate tvari, kad će se iste smiješati
i kad će iste biti postavljene na pecarsku spravu;
b) za druge tvari kad će se pecarska sprava staviti u porabu;
2. rod, dotično vrsta i množina tvari, što se upotrebljuje.

Vrsta tvari mora se svakako onda prijavit, ako je u godišnjoj prijavi bio naznačen samo rod.

3. doba kad će se otičiti potok i kad će se rakija izpeći;
4. količina žestoke tekućine, što će se izpeći.
5. Ako prijavitelj posjeduje sudova za vrenje, koji su bili označeni — broj i sadržina sudova koji će doći u porabu.

Tek na temelju ove specijalne prijave može se mora uvrstiti u list prijave i preglede može se započeti bezoprežno pecarski postupak.

Kad se prijavi postupak ne započne usljed nepredviđenog ili neodoljivog događaja ili se započeti ne dovrši, to nadležni odu financijske straže može dozvoliti odgodu za ne preduzeti pecarski postupak, dotično primjereno vrijeme za naknadno pečenje ne izradjenih tvari, ako se nastala poslovna zapreka odmah usmeno ili pismeno (prosto od biljega) prijavi kod ovog odjela financijske straže, i ova se zapreka od istog ili od izaslanika obćinskog upraviteljstva u prisustvu dvaju nepristranih svjedoka konstatuje.

Zabranjeno je upotrebljavati tvari ne vlastitog proizvoda ili drugu vrstu tvari različitu od prijavielne, započeti postupak prijavielne doba ili nastaviti ga nakon prijavielne vremena, preduzeti pecarski postupak na dru-

gov pecarskoj spravi nego li je prijavljena ili na drugom mjestu nego li je prijavljeno, proizvesti prosto od poreza koliko raki je već od prijavielne dotično dozvoljene ili ustupiti počene žestoke tekućine proizvedene prosto od poreza drugim osobam nego li je rodbina i služinač što se na hrani i u stanu nalazi, ili tjerati trgovinu, prodaju na malo ili točenje žestokih tekućina (rakije, piva, vina).

Oni poljski gospodari koji kane proizvajati rakiju iz tvari svog vlastitog proizvoda, ali kojim s pomanjkanja potrebitih predstava ne može biti dozvoljeno bezoprežno pečenje, te oni koji misle proizvesti količinu veću od dozvoljene pri obstojujuju preduvjeta zakonom ustanovljenih, mogu peći postojeće tvari uz izplatu proizvodnog poreza na rakiju po nagodbi.

Financijske vlasti upućene su da priklpljenju nagodbenih ugovora uzmu u pravdjeni obzir vrstu proizvodnih tvari, napravu pecarske sprave, vrstu i način poslovanja i t. d.
(Konac).

Podizimo pčelarenje.

Lanjske godine u više puta naveli smo u "Hrv. Rieči", kako bi se moralo pčelari i koliko bi korist mogao imati pčelar, kad bi radio po novom načinu t. j. košnicama sa pokretnim saćem.

Ovo je doba godine najzgodnije za početnika. Radi toga najbolje je sada početniku kupiti par košnica kod kojeg starog pčelara, i te košnice prenieti u vlastit vrt ili avliju ili kamogod, samo nek mu je u blizini kuće, da uzmogne u svaka doba na njih pripaziti.

Kroz vrijeme pak do naravnog rojenja neka početnik namakne par košnica novog susiava, u koje neka u svoje doba spremi roj, a kasnije će vidjeti razliku u koristi i u lakoći radje.

Vrlo je dobro, ako pčelar zna čitati, da nabavi pouku u pčelarenju, a ako k tome zna barataati pilom i blanjom, da sam izradi košnice. Tad je dobit njegova kud i kamo veća.

Pokudit je vladu, što se u pogledu prizivanja pčelarenja vrlo slabo miče (ko obično). Istina je, da je lanjske godine udielila nekoliko košnica po pokrajini što muke što uz pć cene, ali te košnice nisu bile baš najbolje, t. j. okviri nisu bili u pravilnom razmaku: neki su bili u razmaku od 12 mm, a neki jedva od 6 mm. Na taj način događaja se, da pčele svu košnicu izrade saćem, koje spoji okvire, a to nanosi dosta neprilike u daljnjoj radji.

Mjesto teoretike i mršave praktične pouke na Glavici i mjesto podpore pohajateljima pčelarskih tečajja bilo bi pametnije, kad bi vlada dala svakog seoskog školi po par košnica bada uz najpotrebitiji pčelarski alat, a gdje nema škole, tu župniku ili u obće kojoj zauzeloj osobi. Na taj način ne bi mnogi toliko dangubili na Glavici kod Knina, gdje riedi školu nauče, već bi kod svoje kuće bez ikakve dangube učili pčelarstvo na najpraktičniji način.

Tako bi vlada morala početi postupati odmah s početkom proljeća, e da narod uzmoghe odmah nešto u tom smislu raditi, a ne kad više nije za to vrijeme tamo poslie rojenja ili čak u zimi.

Starim pčelarima je vrlo lakše nego li početnicima ali nek i jedni i drugi počnu racijonalno tjerati svoj pčelarski posao i vidjet će, da se ne će pokazati.
Pčelar-samouk.

Naši dopisi.

Šepurina.

Motto: "Tko se zlobom diže, Pada sve to niže."

Sklopljen triumvirat „delle ditte sbalade“, koji — ogledavši se u zrcalu „Vitezova anonimnih pisama“, „Homo exceptionalis“ i „Kulmen drzovitosti“ teškom mukom spoznao je sama sebe.

Danas hoće da stupi pred javnost jedan „Pygmej“ od triumvirata, koji bi rada da spasi ime njegove „ditte“. Šibenski listić ima da donese „Priopćenje“, misleći tako ušutkati javno mnenje o njemu milom triumviratu, ne obzirujući nimalo na ono što se piše, već onoga, koji piše. Biti dopisnik „Hrvatske Krunice“ i „Hrvatske Rieči“ nije isto, — kć „šibenskog listića“. Ta milost zapada samo poštene i plemenite duše, a da je tako i sama pisanija kukavnog listića podupire naše tvrdnje, jer — kako Miroljub pjeva:

„Jeziči zlobni nās samo grde.
Zlotvori nāsi na nās se srde,
Okom nās priekim jednako glede,
Jer znadu, što nam još sile vriede.
Od našeg truda biti će ploda
Na korist roda.“

Mi ćemo samo na njih kadikad pogledavati, kao na „quantite negligeeable“ i čim se bude više njihova pakost podizala proti nama, naša će ih hladnokrvnost suzbijati stihovima spomenotog pjesnika:

„Zalud se zavist toliko trudi,
Istina da šćupa iz naših grudi,
Mi čvrsti sveder u borbi stasmo,
Osvete, prietnje nikad ne bojamo.
Cilj nam je jedan: Korist, sloboda
Hrvatskog roda!“

Mi Hrvati.

Viesti.

Ubožkom Domu: Kanonik Ivan Vidović K 5, da izrazi radost radi izpadka maloprešnjih izbora u Banovini, po kojim se vidi, da su napokon svi Hrvati barem u tome složni i svjestni, kako im ljubav domovine i vlastita sreća nalaže neslužiti dalje nepravednoj magjarskoj „Ubožkom Domu“ udielju je Nepoznanović K 5. „Ubožkom Domu“ udielila je gospodja Irma Lončarić K 5. Uprava „Ub. Doma.“ liepo za-hvaljuje.

Ples „Hrvatske Čitaonice“ u Šibeniku na 29. pr. mj. uspejje je ko uvijek uprav krasno. Bio je to pravi družini ples, na kojemu je bilo sve voljno, sve dobro i veselo razpoloženo u pravom bratskom skladu i na kojemu se, kao ni na plesu „Sokola“, nije čula nego sama hrvatska rieč.

Zadnji dnevni poklada bijahu ko obično veseli, ove godine možda više nego prošlih. U kazalištu u nedjelju večer i prošle noći bijahu dvie prilično uspjele maskirane igranke. Danas obični izlet u Mandalinu, gdje se pali Kroju.

Hrvatski korizeni propovjednik u Šibeniku. Hrvatske propovjedi preko ove korizme u Šibeniku držati će m. p. otac Ambroz Sirce, župnik Krapnja. Poznajemo učenost, rječitost otca Ambroza, sina bratskog nam slovenačkog naroda, koji je pravom bratskom ljubavlju zavolio naš hrvatski narod, pa smo u uvjereni, da će njegove propovjedi ugoditi našem puku.

U to opazim na moj užas u umivaoniku koji je stajao na stočiću vodu pomiešan sa krvlju a i na ručniku opazio sam velike mrje krvi. U grlu zamrla mi rieč te jedva promucuh:

„Radujeviću, prijatelju, kažeš što se to dogodilo?“

„Ne dobih odgovora.“

„Gdje ti je žena?“

„Mrtva je.“

„Ali gdje je? Ja ju ne vidim.“

„Opet ne dobih odgovora. Radujević je samo bezćutno buljio pred sebe. Leposava u to skoči sa stolca, te zagri plaućić svog oca. Zapitah tad nju: „Gdje je tvoja majka?“

„Ne znam.“ O, siromašni moj otac!“ te još jače privinu uz svog oca.

„Ne prestadoh moliti Radujevića da mi se povjeri i kaže što se dogodilo od njegove žene.“

Napokon reče: „Ona je mrtva i to izdajnički umorena. — Pošalj po iztražnog sudca, ostalo kazati će samo njemu.“

Zapovjedio sam odmah kočijašu da Vas dovede, a izvršiv taj tužni nalog, povratih se opet k njemu. — Našao sam ga gdje sjedi u istom puložaju kako ga ostavih, buljio je nepomično u zrak, a ni rieči ne mogoh iz njega izmamiti. Jedino bi mi odgovarao: Kad dodje iztražni sudac. . .

Kazalište. Čujemo, da će u sobotu operno jedno društvo započeti nizom o jernih predstava u mjestnom kazalištu uz pripomoć nekjih članova mjestne talij. „Filarmonike“. Njeki članovi toga opernog društva već su stigli u Šibenik. Društvo je gostovalo u Lošinju prije nego je krenulo amo. Svakako nama se čini da ovako složeno operno društvo, kakovo je ovo, ne može biti ni na osrednjoj visini.

Noćasnje nevieme. Nakon jućerašnjeg burnog kišljivog dana noćas oko 2 sata po ponoći udarila jaka kiša s krupom uz silnu sinjavinu i grmljavinu. Činilo se je, da se nebo prolomilo. Nevieme je trajalo više od sata. Jutros osvanulo je liepo burno vrijeme a po krajevima ulice debela bijela naslage krupe.

Dr. Petar Vjekoslav plem. Grisogono dosadašnji odvjel. kandidat, krenuo je u Šibeniku Imotski, da tamo započne svoje samostalno odvjelničko zvanje. Vrstan pravnik, ućen, ljubezan, pravi rodoljub Dr. Petar Grisogono ostavlja u Šibeniku najliepšu uspomenu, pa ga u novo boravište prati želja svih onih, koji ga upoznahu, da mu tamo bude sretno i berićetno. To mu i mi od sveg srca želimo, čestitajući Imoćancima na tako odličnoj slećevini.

Lokalni nadzornik parobroda. Parobrodarsko društvo „Dalmatia“ imenovalo je Andriju Zafranovića nadzornikom nad parobrodarskim osobljem za lokalnu težaku Zadra i Šibenika sa okolicom. Doduše moramo priznati da je u ovom izboru društvo bilo sretno ruke. Gosp. Zafranović bio je otac, začetnik i duša „Negrieva“ društva, te je samo njemu pripisati u zaslugu napredak. S momčadi je uvijek postupao kao otac i brat, pa je opravdano veselo, što je kod njih pobudilo ovo imenovanje. Pomorska sprema resi ga, a tako i sudrelijnost prama strankama, što nam sve daje jamstvo, da će ako ne odmah, a ono svakako s vremenom biti uredjene mnoge netočnosti, a i nepravde što se narodu nanašaju na ovim prugama.

Proširenje uredovnog okružja. C. K. Financijalno Ravnateljstvo u Zadru odlukom 3. veljače o. g. (br. 20363) proširilo je svoje uredovno okružje u Šibeniku, i to od Mandreca u Docu do svršetka luke Vrujke.

Kretanje u luci. Tekom minulog mjeseca veljače ušlo je u šibensku luku 251 austrijskih parobroda i 5 jedrenjača, te 2 talijanska parobroda i 36 jedrenjača sa ukupnom tonelažom 48602.

Vladine loze. Nedostatnost vladinih loza i ove je godine prouzrokovala u narodu veliko nezadovoljstvo, osobito pak u području šibenske obćine gdje vinogradari dobiše tek trećinu za-iskanih loza, pa i to samo jedne vrsti. Poznato nam je, da je obćina sa svoje strane sve učinila, da što više bude pri rući težaku u ovom poslu, ali to se vlada kao uvijek, tako i u ovom pokazala škrtu, nepredvidjajnu i vrlo malo zaletnu da udovolji svojim obvezama u dieljenju loze. Zato mi ponajviše našim vinogradarima: Ne udajte se uvijek u vladinu pomoć, uredite svaki svoj razsadanjak!

O tečaju za navrćenje i stratifikaciju loza. Jućer popodne svršio je osamdesetni tečaj o navrćenju i stratifikaciji loza, koji se je održavao pri ovomjestnome ratarskome tečaju nastojanjem učitelja ratarskog tečaja g. Ante Ven-

Smililo mi se ubogo njegovo diete, te sam ju težkom mukom odveo u njezinu sobu. Sada znadete sve, ali Radujević vas sigurno željno očekiva.“ svrši Radujević.

„Ali tko je ubojica?“ upitao je sudac još jednom Zivanovića.

„Ne mogu to dukućiti.“

„Sumnjate li možda na koga?“

„Ne sumjam, ali vjerujem tvrdo da Radujević nije ubojica.“

„Dakle požurimo se k njemu, i pri tome se sudac uputi do sobe, u kojoj je bio Radujević. Hodao je pri dolasku sudca i Zivanovića po sobi laganim koracima na o ko bio je posve miran.“

Opaziv Zorčića, svog davnog prijatelja i bivšeg školskog druga, pohiti mu u susret, te pruživ mu desnicu mirno, ali niemo pogleda mu u oči. Ova mirnoća i bistrina pogleda u isti tren uvjeri iztražnog sudca o nevini sudca Radujevićevog, jer kao izkusni kriminalista uvjerio se odmah, da njegov prijatelj ne može da bude ubojica; ta kako bi mogao pružiti mu onako iskreno i bezaleno desnicu na pozdrav, onu ruk, kojom je malo prije bio tobože kadar da umori svoju ženu; da tako mirno sukobi svoj pogled sa pogledom njegovim, s onim očima kojima je čas prvo vidio boriti se u smrtnom trzaju svoju žrtvu. Ne, ne takav miran i bistar pogled ne može da bude u pravog ubojice.

(Nastavit će se.)

Pravedan ili krivac.

Slika iz sadašnjosti od A. V.

(8) Radje pomiluj stotinu krivaca, prije nego se odlučiš osuditi ma samo jednog pravednog.

Naravno što se baš u Jurjevu dogodilo, to nije Gjuro mogao izpriopvediti iztražnom sudcu, s razloga jer ni sam nije potanko znao kakova se nesreća dogodila te večeri; bio je jedino u stanju opisati ono o čemu se je razgovarao sa Zivanovićem u hodniku, i kako mu je zatim Zivanović naložio da dovede njega t. j. gospodina Zorčića.

Gosp. Zorčić nije dugo razmišljao, već se stao odmah spremiti za put te je za malo časaka bio već u kolima da pohiti u Jurjevo, kamo je prispio prije 2 sata iz ponoći.

Čim je Zivanović začuo da su se kola povratila, pošao je iztražnome sudcu u susret, te ga odmah uveo u sobu za primanje, pa pokazav mu stolcu, sam se umorio u jednu spusti. Iza malene stanke reče:

„Našeg dobrog prijatelja snašla je teška nesreća, njegova žena je mrtva.“

„To sam bio pripravan čuti; nu to valjda nije čitela nesreća, što mi imate priobćiti, upita Zorčić.“

„Nije.“

„Zar je silovitom smrću umrla?“

„Da!“

„Dakle umorena?“

dera uz pripomoć zauzete občinske uprave koja je i ovom prigodom zasjedovala, da joj je zbilja stalo, da pomogne tešku u ovoj nevolji, obkribivši tečaj potrebim brojem noževa i brusova za navrtnice i ostalom potrebim materijalom za stratifikaciju loza. Zadovoljstvo možemo iztknuti, da je ukupni broj učestnika tog tečaja dostigao neočekivani broj od 332 osobe, koje su baš u povalnom i uzornom redu i rastućim zanimanjem pratile pouku pri potrebim vježbama za stratifikaciju loza. Pohadjanje toga tečaja bilo je razdijeljeno po raznim odlomcima ove občine, te je prema tome bilo učestnika iz pojedinih odlomaka: 1. Šibenik Varoša 89; 2. Grada i Crnice 66; 3. Doca 22; 4. Dubrave 27; 5. Danilo Kraljice i Danilo Birnja 10; 6. Lozovca 10; 7. Konjevrtava 14; 8. Zatona i Rasline 8; 9. Primoštena 21; 10. Vrhopolja 9; 11. Slivna, Vrsna, Boranje i Grebaštice 19; 12. Krapanj 11; 13. Bilice 21; 14. Zlarina 21; 15. Mandaline 3; Ukupno dakle 332 učestnika. Razpored pouke bio je od 8-12 prije podne svakog dneva; 1) Prilježivanje američkih podloga; 2) prilježivanje plemka naših domaćih loza i čuvanje istih do navrtničanja; 3) navrtničanje. Po podne svakog dana od 2-4: 1) pripravljanje mahovine i mješanje sa prahom drvenog ugljena; 2) slaganje navrtničkih loza u škrinje; i 3) kako se imaju škrinje sa navrtničkim lozom čuvati i donijeti u označeni dan na mjesto gdje je podignuta postaja (grijalište) za stratifikaciju loza. Javljeno je pako tom prigodom učestnicima tog tečaja, da će o tome, kada će se morati upisati za dobavu škrinja i sveg potrebitog materijala, biti izdan posebni oglas sa strane občine. Kako se pak imaju presaditi navrtnice loze iz kako ih prime gotove iz grijališta, držati će učitelj ratarskog tečaja o tome pouku, a dan i gdje će se obdržavati biti će obznanjen oglasom.

Penulova mudrost. U subotu večer dielio se po našem gradu nekakav brzovaj o izborima u Banovini, u kojem se baje svašta i još koješta malobrojnim, inače dosta zalupanim i zavedenim pristašama gospodina Dura. Tu on htio da svojim ulije malo srčanosti, pa je to učinio na način smiešan i glup kao samo zna Dr. Vice Iljadica Penul. Nego načim je u toliko zanimiv što je ovog puta Dr. Vice Iljadica cienio svoje pristaše gluplim od sebe, što ne odgovara istini, jer se je i najbedastiji krmeljak rugao penulovoj najnovijoj mudrosti. Čestitamo na izvanrednom uspjehu!

Sokolski ples u Drnišu, kako nam javljaju, liepo je uspio. Želim Hrvatskom Sokolu u Drnišu i daljnjih uspjeha, da se pridigne, osnaži i umnoži.

Sokolski ples u Makarskoj. Pišu nam iz Makarske: Na 29. veljače dviješnji Hrvatski Sokol priredio svoj društveni ples, koji je izpao vrlo sjajno sa svakog pogleda. Učestnika bilo toliko, da se jedva moglo plesati. Ukešalo se je preko 500 K. I igra tombole liepo je doprinela uspjehu zabave. Bilo je krasnih darova. Svirali su preko plesa glazbari obč. glazbe. — Evala našem „Sokolu“, koji je još jednom dokazao, da je najjače i najmilije društvo u našem gradu.

Nova tvornica cementa u Dalmaciji. Dne 25. pr. mj. osnovana je nova tvornica cementa sa glavnicom od K 500.000 pod imenom „Cement“, tvornica Portland-Cementa, društvo s. o. j. — Tvornica biti će u Omišju. Sielo uprave u Splitu. U upravu izabrani su gg. Dr. Melko Čingrija, odvjetnik, Dr. Ivo De Givli, posjednik u Dubrovniku, Matija Herceg, bankovni ravatelj, lng. Gjuro Linardović i Dr. Vjekoslav Škarica, odvjetnik u Splitu. Tvornica je u manjem stilu. Načrti i izgradnja tako su udešeni, da se svaki čas može po volji proširiti. To je i namjera utemeljitelja. Tvornica osnovana je izključivo domaćim novcem.

Za učenicke naučičkih škola u Dalmaciji. U svezi s gospodarskom akcijom za unapređenje Dalmacije, Ministar je nastave odredio da se za god. 1907. dalje povisi za 4000 kruna godišnja dotacija za štipendije učenicima naučičkih škola u Dalmaciji. Od ove će svote staviti na razpolaganje 1600 kruna za 4 štipendije po 400 kruna, što će se udieliti siromašnim i vrednim djacima iz Istrije. Da se pako udovolji potrebi trgovinskog odgoja naše mladeži, uvrštena su dva štipendija po 400 kruna za pohadjanje državne dvorazredne trgovinske škole u Splitu.

Odbor občinskih činovnika iz Imotskoga upravio je, uslied poznate okružnice Zemaljskog Odbora, molbu na ova občinska vieća, kojom na ime svih obč. činovnika u pokrajini pita, da se njihove pravredne tražbe uzmu u obzir, jer kad zemal. odbor teži, da obč. činovnici ostanu još uvijek na onome, na čemu su sada, tad obč. činovnici moraju da pokucaju ondje, odakle se stalno nadaju, da će ih sunce ogrijati.

† Dr. Antun Petrić. Na 29. veljače u Komizi u 79. godini života preminuo je čuveni filozof Dr. Antun Petrić, počastni kanonik i umirovljeni profesor. Pokojni je Petrić uživao veliki ugled u naučnom svijetu. Kad je ostavio katehetstvo na zadarskoj realci, povukao se u svoj zavičaj na Komizu, gdje se je savposvetio filozofskoj nauci, koja mu je i kroz cijeli život bila najmilija zabava. Izdao je sedam knjiga, svih sedam iz područja praktične filozofije. Slava mu!

Na trgu sv. Šimuna u Zadru nedaleko od istočnog puta namjestništvene palače, gdje se već bilo nazad godina odkopavalo, našasti su temelji nekog spomenika i velika nadgrobna ploča i stupovlje.

Obrtno sudište u Trstu. Danom 1. lipnja t. g. započeti će svoje djelovanje novo ustanovljeno Obrtno sudište u Trstu. Za prizivni sud je zemal. sudište. Djelatnost toga novog sudišta proteže se na grad i okolici tršćansku, te će se baviti svim obrtnim poduzetima.

Hrvatsko-talijanski sporazum u Istri. Na 26. pr. mjeseca završeni su pregovori između hrvatsko-slovenskih i talijanskih pouzdanika glede izborne reforme za Istru. Pregovori su svršili sa rezultatom, da je došlo do kompromisa, te će izborna reforma na temelju postignutog sporazuma biti primljena u budućem zasjedanju sabora, koji će biti sazvan poslie Uskrsa.

Glavna je tačka postignutog sporazuma u tom, da od sada ne će biti moguće majoriziranje manjine i da je hrvatsko-slovenskom narodu u Istri zajamčen uzporedni razvitak s Talijanima, koji su do sada imali svu upravu zemlje u svojim rukama. Da se to omogući, zahtjeva se od sada unapried da o svim glavnim stvarima, o kojima odlučuje pokrajinski sabor (izdatci u svrhe agrikulturne, za škole i javne gradnje za občinske stvari i za zakone predloge) glasuju 32 zastupnika.

Zemaljski odbor sastojat će se od pet odbornika od kojih će Hrvatima i Slovencima u Istri pripasti dva. Za sve gornje stvari, o kojima odlučuje najmanje 32 zastupnika, potrebno je, da glasuje u zemaljskom odboru bar jedan zastupnik hrvatsko-slovenske manjine.

Izborni kotari zaokruženi su prema narodnom posjedju. Svih izbornih kotara ima 44; od toga pripast će Talijanima 25, a Hrvatima i Slovencima 19. Glasovanje bit će izravno i tajno.

Ovo su glavne točke sporazuma, na koji su obvezatno pristali predstavnici jednoga i drugoga kluba. Sporazumak je postignut u svim točkama, te će biti perfektan, čim sabor primi osnovu izborne reforme. Onda će se i u javnosti saznati sve potankosti, o kojima još nije izdana službena obavijest.

Ako spomenemo, da do sada Hrvati u istarskom saboru nisu smjeli govoriti na svom jeziku, da bi svaki njihov predlog, ma i najplemenitije naravi on bio, od talijanske većine odbiven bio, te da nijednog zastupnika u zemaljskom saboru nismo imali, tad ćemo istom shvatiti važnost ovog kompromisa. A ako su na nj pristali Talijani, koji, dok ih nije opametila hrvatska pobjeda pri izborima za carevinsko vieće, nisu htjeli ni čuti za Hrvate i Slovence, znači, da je ovaj kompromis njima veoma dobro došao. Tim još ne znači, da naši nisu imali prihvatiti kompromis, koji i ako im ne daje onoliko, koliko ih prama jakosti ide, a ono barem će jamči da će naš izmučen narod rad neprestanih borba, odahnuti i odpočinuti.

Financijski krah u Japanu. Iz Koeba u Japanu javljaju, da je u cijelom Japanu buknuła velika financijska kriza. Dvanaest najvećih novčanih zavoda u zemlji obavustavo je plaćanja. Njihove novčane obveze iznose 500.000 funti šterlina. Daljnje tri banke sasvim su bankrotirale. Na ostale bankovne zavode obća je navala občinstva, koje traži povratka svojih uožaka.

Promjene u Beckovom kabinetu. „Konserv. Korr.“ javlja, da je položaj ministra pravosudja Kleina i ministra nastave Marcheta uzdrman. Odstup potonjega traže kršćanski socijali i Česi, prvi vide u njemu opasnog liberalca, a drugi ljutog neprijatelja Čeha. Ministar pravosudja pako ne može se više uzdržati na svom mjestu radi odpora njemačko-narodnih sudaca u Českoj. Svakako može se očekivati kod proradunske razprave takav sukob, da će ili oba ministra ili cijelo Beckovo ministarstvo pasti.

Za pučka prosvjetu. Narodni zastupnik D.n Frane Ivanšević predplatilo je u svom izbornom kotaru Sinj-Vrlika 100 osoba na knjige Družbe sv. Jeronima u Zagrebu. Povalno!

Česi i jezično pitanje. Česki vodje bili su na 28. veljače kod ministra predsjednika baruna Becka, te mu predali u neku ruku ultimatum t. j. da li je pripravan, da kod svih sudova u Českoj uvede češki jezik kao službeni. O odgovoru ovisit će daljnje držanje čeških zastupnika spram vlade.

Za gradske izbore. U smislu § 1. izbornog reda za grad Sarajevo izložene su izborničke listine za novi izbor občinskog zastupstva, koji će se u aprilu o. god. obdržavati, počamši od 1. marta ove godine u uredovnim prostorijama grad. poglavarstva četiri sedmice prije izbora da ih svatko razgledati može.

Gostovanje zagrebačkog kazališta u Beču. Kako nam javlja dopisnik iz Beča, pozvati će bečki „Teater an der Wien“ hrvatsko zem. kazalište u Zagrebu na gostovanje u Beč, koje bi se imalo obaviti prigodom internacionalnih svečanosti kod jubileja 60-godišnjice kraljevog vladanja. Prikazivat će se lih narodni komadi u narodnim kostimima. Među ostalim imalo bi se prikazivati i „Graničare“, „Crnu kraljicu“ itd. U Beču se gostovanje hrvat. kazališta očekuje velikim interesom.

Demonstracija protiv Hrvata. „Grazzer Tagespost“ javlja, da do 130 madjarskih zastupnika namjeravaju doći na Rieku prigodom proslave 60-godišnjice obstanka „Casino politico“, pa da će tom zgodom demonstrirati protiv Hrvata. Hrvatsko se pučanstvo navodno sprema na odpor.

O jezičnom pitanju. Doznaje se da je dvorski savjetnik g. Tončić bio pozvan u Beč osobito radi jezičnog pitanja. Ovih dana na ministarstvu financija bila je konferenca glede uvedenja hrvatskog jezika u finacijsku struku. Toj konferenci prisustvovao je finacijski podpredsjednik Hočevar, a naročito pozvan od ministra Korytowskoga, došao je i zastupnik Vuković. Ministar je priznao potrebu hrvatskog uređovanja i izjavio je da će u tom pogledu izdati shodne naputke.

Ministarstvo za javne radnje. Javlja se, da će još prije zasjedanja carevinskoga vieća izdati kraljevno ručno pismo, u kojem objavljuje ustanovljenje ministarstva za javne radnje. S ovim pismom dobiti će austrijska vlada ovlast, da smije izraditi odnosni zakonski nacrt i predložiti ga parlamentu na odobrenje.

Enciklopedija slavistike. Na kongresu ruskih filologa u Petrogradu, mjeseca travnja 1903., bilo je zaključeno izdavati enciklopediju slavistike. Zamoljena je ruska Akademija, da to oživotvori, Akademija se je tomu odazvala i povjerila profesor slavistike na bečkom sveučilištu V. Jagiću redakciju enciklopedije. Jagić se je toga primio i još 1905. izvjestio akademiju o uspjesima svoje korespondencije sa raznim ugl. suradnicima. Nu ruski revolucionarni pokret usporio je početak djela. — Tek do malo dana će izaći prvi svezak enciklopedije profesor Jagić posvetit će svoje sile i sposobnosti uređivanju slavenske enciklopedije tim više, što brzo stupa u mirovinu.

Opera „Aida“ za Strossmayerov spomenik. Odbor zagrebačkih gospodja sa Strossmayerov spomenik priređuje dne 5. i 6. ožujka sjajnu opernu predstavu „Aida“ — na kojoj će sudjelovati ugledna operna pjevačica Korošec, a uz ume vrstne hrvatske sile iz tudijne i naš domorodac Marko Vušković. Odbor se trsi da to bude osobiti umjetnički užitak.

Hrvatska narodna Zajednica za Bosnu i Hercegovinu. Njezin središnji odbor sastao se dne 22. veljače u Sarajevu, konstituirao se i držao prvo zasjedanje. Vječanje je trajalo 4 dana. Predsjedao je pročelnik H. N. Z. dr. Nikola Mandić. Predmetom vječanja bijahu organizatorna gospodarska i prodvjetna pitanja. U svima pitanjima stvoreni su jednoglasni zaključci. Zajednica, koja ide u prvom redu za gospodarskim i kulturnim ciljevima, našla se ipak pobudjenom, da precizira također stanovište Hrvata na prama najvažnijim političnim problemima Bosne i Hercegovine. Zajednica je dala toplog izražaja težnji, da se okupirane zemlje sjedine sa kraljevnom Hrvatskom-Slavonijom u tiješnom spoju sa monarhijom. Zajednica odlučno osudjuje držanje onih stranaka u Hrvatskoj i Dalmaciji, koje hoće da prepuste Bosnu i Hercegovinu srpskoj interesnoj sleri. Prema muslimanima zauzimat će Zajednica simpatično stanovište ter će podpirati njihove organizatorne težnje. Pripadnike monarhije, koji nisu Hrvati, susretat će Zajednica sa simpatijama, u čvrstom i opravdanom očekivanju, da će joj i oni pružiti svoju podporu.

Naše brzojavke.

Zagreb, 4. Hrvatski sabor sazvan je za da 12. ov. mj.

Barun Rauch putnje u Peštu.

O demisijama odjelnih predstojnika nezna se još ništa izvjestno.

Večeras zastupnici koalicije imaju skupnu sjednicu, da se sporazume o daljnoj taktici i djelatnosti.

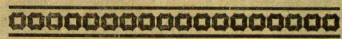
Petrograd, 4. Sve viesti o odstupu Stolypina jesu bez temelja.

Berlin, 4. Socijalistička stranka sprema se za 18. tek. mj. na velike demonstracije u priglog obćem pravu glasa u Pruskoj.

Beč, 4. Ministar poljodjelstva Ebenhoch krenuo je u Opatiju u posjete Dr. Luegeru.

Zagreb, 4. Sjednica mal da ne svih zastupnika koalicije izabrala jednoglasno eksekutivni odbor i Tuškana predsjednikom. Do otvora hrvatskog sabora delegati odlaze na zajednički sabor da u pitanju revizije poslovnika i drugih državnih pitanja označe hrvatsko stanovište. Sjedeća plenarna sjednica desetoga ožujka. Svi podpuno složni.

Hrvatska tiskara (Dr. Krstelj i dr.)
Vlastnik, izdavaatelj i odgovornii urednik Josip Drezga

Čast mi je preporučiti moju radionicu, u kojoj se izradjuju svakovrstne **konjske orme, remenje, torbake** i t. d., svakovrstne **opanke**, te najbolje i najjače strojem učinjene crveno bojadisane **kašice za opanke**. Veliki izbor svakovrstnih **cipela**.

Navedene predmete šiljem na veliko i na malo uz vrlo nmjerenu cijenu.

Kupujem **friske i suhe govedje kože**.

IVAN PADJEN
sedlar, i remenar
radiona opanaka,
trgovina cipela
GOSPIĆ

Oglas.

Nudjam trgovcima, seoskim blagajnama i gospodarskim zadrugama bez obveze franko na brodu Trst ili Rieka sa 2% popusta na 30 dana do izplate:

- Modre galice**, engleske prave 98, 99% u bačvama od 250 kg. svako 100 kg . . . . . K 61.—
- Cvieti od sumpora** sa 5% galice u vrećama od 50 i 100 kg. 100 kg . K 13.75
- Niže vrsti istoga sa 3% galice svako 100 kg . . . . . K 13.30
- Sumpora finog** u škrinjama od 50 kg svako 100 kg . . . . . K 12.05
- Samlivene fine vrsti sumpora** (Uso Rimint) vreće od 50 kg svako 100 kg . . . . . K 12.55
- Dvostruko rafinirana ista vrst . . . . . K 12.50
- Polurafinirana . . . . . K 12.15
- „Fioristella“** . . . . . K 11.75
- „Vantaggiata“** . . . . . K 11.55
- Finog čistog maslinova ulja** uz iste vrste popusta i izplate, bačve makte, 100 kg . . . . . K 92—98

Ove cijene ne boje se utakmice.

Velike naručbe uzimlju se u osobit obzir. Za potanje obavjesti obratit se kod podpisanoj.

Šibenik, 25. veljače 1908.

Poslovač
Marko Iljadica Rapo.

URARIJA I ZLATARIJA
EUGENA PETTOELLA
U ŠIBENIKU
Glavna ulica br. 128
Bogato obkribijene
preporučuju se P. N. Obćintvu.
Cijene umjerene.

PODRUŽNICA HRVATSKE VJERESIJSKE BANKE - ŠIBENIK.

BANKOVNI ODJEL

prima uložke na knjižice u konto korentu u dek prometu; eskomptuje mjenice, financira trgovačke poslove, obavlja inkaso, pohranjuje i upravlja vrijednima. Devize se preuzimaju najkulantnije. Izplate na svim mjestima tu i inozemstva obavljaju se brzo i uz povoljne uvjete.

Dionička glavnica K. 1.000.000

Pričuvena zaklada 100.000

Centralna Dabrovnik - - - - -

- - Podružnica u Splitu i Zadru.

Priskrbuje zajmove uz amortizaciju kotarima, općinama, i javnim korporacijama.

MJENJAČNICA

kupuje i prodaje državne papire, razeretrnice, založnice, srečke, valute, kupone. Prodaja srećaka na obročno odplaćivanje. Osjeganje profi gubitku kod zdiebanja. Revizija srećaka i vrijednostnih papira besplatno. Unovčenje kupona bez odbitka.

ZALAGAONICA

daje zajmove na ručne zaloge, zlatne i srebrne predmete, drago kamenje itd. uz najkulantnije uvjete.

CROATIA

OSIGURAVAJUĆA ZADRUGA U ZAGREBU.

UTEMELJENA GODINE 1884.

CENTRALA: Zagreb, Zrinjski trg, Berislavićeva ulica br. 2. - - - - -
PODRUŽNICE I GLAVNA ZASTUPSTVA: Osiak, Sarajevo, Spjel i Trst.

Ova zadruga stoji pod okriljem i nadzorom občine slobodnog i kr. glavnoga grada Zagreba, te prima uz povoljne uvjete sliedeće vrsti osiguranja:

I. Na ljudski život:

1. a) osiguranja glavica za slučaj doživljaja i smrti;
- b) osiguranje miraza;
- c) osiguranja životnih renta.
2. Osiguranja mirovina, nemotčina, udovnina i odgojnina sa i bez liečničke pregledbe.
3. Pučka osiguranja na male glavice bez liečničke pregledbe.

II. Protiv štete od požara:

1. Osiguranja zadruga (kuća, gospodarskih zgrada, tvornica).
2. Osiguranja pokretnina (pokuštva, dućanske robe, gospodarskih strojeva, blaga i t. d.).
3. Osiguranja poljskih plodina (zita, siena i t. d.).

III. Osiguranja staklenih ploča protiv razlupanja.

Zadruga imovina u svim odjelima iznosi: . . . . . K 1.410.816.28
Od toga jamčevne zaklade: . . . . . K 1.000.000.00
Godišnji prihod premije s pristojbama preko: . . . . . K 820.000.00
Izplaćene odštete: . . . . . K 2.619.582.36

Za Dalmaciju pobliže obavijesti daje: Glavno Povjereništvo i Nadzorništvo „Croatiae“ u Spjelju. Poslovnica u Spjelju, ulica Do Šnd br. 356. - -

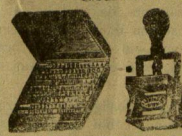
PUTNICI PRIMAJU SE UZ POVOLJNE UVJETE.

Jedini je domaći osiguravajući zavod!

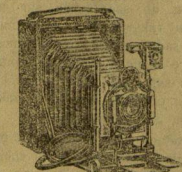
Jedini je domaći osiguravajući zavod!

KNJIŽARA I PAPIRNICIA IVANA GRIMANI-A

Glavna ulica - ŠIBENIK - Glavna ulica

Preduzimije naruče svakovrstnih pečata od kautschucka i kovine.

Skladište fotografskih aparata i svih nužrodnih potrebitina.

preporuča svoj veliki izbor liepih HRVATSKIH, TALJANSKIH, NJEMAČKIH I FRANCOUZKIH KNJIGA, romana, slovnic, riečnika, onda pisadih sprava, trgovačkih knjiga, uredovnog papira, elegantnih listova za pisma, razglednica i t. d.

Prima pretplate na sve

hrvatske i strane časopise

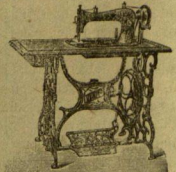
uz originalnu cijenu sa tačnim i brzim dostavljanjem u kuću.

Velika zalaha svakovrstnih

toplomjera, zvioker-naočala

od najbolje vrsti i leća u svim gradacjama.

VANJSKE NARUČBE OBAVLJA KRETOM POŠTE.

Skladište najboljih i najjeftinijih šivaćih strojeva „SINGER“ najnovijih sistema.

HRVATI! Pomozite Istru!

Banca Commerciale Triestina

prima:

Uložke u krunam uz uložničke Listove: sa odkazom od 5 dana uz 2 3/4 %
" " " 15 " " 3 3/4 %
" " " 30 " " 4 1/4 %

Uložke u zlatnim Napoleonima ili u engl. funtim.

(sterlinam) uz uložničke Listove: sa odkazom od 15 dana uz 2 %
" " " 30 " " 2 1/2 %
" " " 3 mjes. " 3 %

NB. Za uložne listove sada u toku, novi kamatnik ulazi u kriepost 15.og Novembra i 10.og Decembra o. g.; izdaje blagajničke doznačnice na donosioca sa škadenom od 1 mjeseca uz kamatnjak od 1 1/2 %.

Banko-Ziro i Tekući račun. Valuta od dana uložnja, uz kamatnjak koji će se ustanoviti; obavlja inkasso mjestnih računam, mjenica glasećih na Trst, Beč, Budimpeštu, Prag i druge glavne gradove Monarhije, te plaća domište svojih korentista bez ikakvog troška.

Izdaje uložne knjižice na štednju uz dobit od 3 1/2 %.

Otvara tekuće račune u raznim vrijednotama. Inkassi: Obavlja utjerivanje mjenica na sva mjesta Inostranstva, odrezaka i izriebanih vrijednostnih papira uz umjerene uvjete.

Izdaje svojim korentistima doznačnice na Beč, Aussig, Bielitz, Brno, Budimpeštu, Carlsbad, Cervignano, Cormons, Cernovicu, Eger, Rieku, Friedek, Gablonz, Goricu, Graz, Innsbruck, Klagenfurt, Lavov, Linz, Olomuc, Pilsen, Polu, Prag, Prossnitz, Dubrovnik, Solnograd (Salzburg), palit, Pepsitz, Troppau, Warnsdorf, Beck-Nevo-njesto i druge gradove Monarhije bez ikakvog troška, a na Inozemstvo po najboljem dnevnom tečaju.

Izdaje Kreditne listove na sva mjesta Monarhije i Inozemstva.

Bavi se kupnjom uz tovarne dokumente u Novi Jork, London, Pariz, Hamburg, itd. uz umjereni kamatnjak.

Daje predujme na vrijednostne papire, robu, warrants i tovarne dokumente uz uvjete, koje će se ustanoviti.

Daje jamčevinu za carine skladišta Kontiranjia (Contrirungs-Lager).

Preuzimlje u pohranu i upravljanje: U sobi sigurnosti, koja pruža najveću garanciju proti kojoj mu drago pagibelji provale i vatre i kojoj je posvećen osobiti nadzor sa strane bankovnih organa, primaju se u pohranu vrijednostni papiri, zlato, srebro i dragocinosti, uz povoljne uvjete, te se na zahtjev preuzima i upravljanje istih.

Osjeganje vrijednote profi gubitku zdiebanja. Banca Commerciale Triestina.

Preporučuje se najboljija P. N. Odbinovu za izradbu svakovrstnih radnja, kao: raznih djela i brošura, poslovnica, koverata, listovnih i trgovačkih

NOVO

Hrvatska Tiskara

u Šibeniku

(ulica Stolne Crkve).

papira, zaručnih i vjenčananih objava, osamrtnica i sve druge u tu struku zasjepajuće radnje. Jamči za tačnu i modernu izradbu uz posve umjerene cijene.

NE CITATI

samo već kušati se mora

davno prokušani medicinski

STECKENPFERD

od Ilijanova mlieka SAPUN

od BERGMANNA i Druša, Draždjani i Teischen na/L. od prije poznat pod imenom BERGMANNOVA SAPUNA od Ilijanova mlieka da se lice oslobodi od sunšanih pjegica, da zadobije bieli tein i nježnu boju. Pretplatno komad po 80 para

u drogariji VINKA VUČIĆA
ŠIBENIK.

Najbolje sredstvo za negovanje USTA I ZUBI

EAU
DENTIFRICE

Mundale

MONDIALE MANUFACTUR

Glavno skladište za Dalmaciju kod E. VINKA VUČIĆA, ŠIBENIK

Jadranska Banka U TRSTU.

Bankovne prostorije u ulici Cassa di risparmio, Br. 5.
..... Vlastita zgrada. ....

Obavlja sve bankovne i mjenične poslove: eskomptuje mjenice, daje predujmove na vrijednostne papire, kao i na robu ležecu u javnim skladištima.

Kupuje i prodaje vrijednostne papire, svake vrsti, devize, inozemni zlatni i srebrni novac, te banknote i unovčuje kupovne i izdriebane papire uz najpovoljnije uvjete.

Izd je doznake na sva glavnija tržišta monarhije i inozemstva, te otvara vjeresije uz izprave (dokumente) ukrcavanja.

Prima novac na štedioničke knjižice u tekući i giro račun.

Obavlja sve burzovne naloge najbrže i najsvajestnije uz vrlo umjerene uvjete.

Posreduje i konvertira hipoteke kod prvih hipotekarnih zavoda uz najizje uvjete.

ŠIRITE

- „HRVATSKU RIEČ“!